PECUC

Föräldralösa barn

THE PROHIBITION OF CHILD MARRIAGE ACT. 2006

ବାଲ୍ୟ ବିବାହ ନିଷେଧ ଆଇନ୍ ୨୦୦୬

ବାଲ୍ୟ ବିବାହ ନିଷେଧ ଆଇନ୍, ୨୦୦୬

ବିଭିନ୍ନ ଧାରା

ଧାରା ୧. ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଆଖ୍ୟା, ପରିସର ଏବଂ ଆରମ୍ଭ

ଧାରା ୨. ସଂଜ୍ଞା

ଧାରା ୩. ଚୁକ୍ତି ପକ୍ଷ ଯଦି ଶିଶୁ ହୋଇଥାଏ ତେବ ବାଲ୍ୟ ବିବାହ ରଦ୍ଦ ହେବ

ଧାରା ୪. ବାଲ୍ୟ ବିବାହ ପାଇଁ ମହିଳା ଚୁକ୍ତିଭିତ୍ତିକ ପକ୍ଷର ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ଏବଂ ବାସସ୍ଥାନ ପାଇଁ ବ୍ୟବସ୍ଥା

ଧାରା ୫. ବାଲ୍ୟ ବିବାହର ପିଲାମାନଙ୍କର ହେପାଜତ ଓ ଭରଣ ପୋଷଣ

ଧାରା ୬. ବାଲ୍ୟ ବିବାହରୁ ଜନ୍ମ ହୋଇଥିବା ପିଲାମାନଙ୍କର ଆଇନଗତ ଅଧିକାର

ଧାରା ୭. ଧାରା ୪ କିମ୍ବା ଧାରା ୫ ଅନୁଯାୟୀ ଦିଆଯାଇଥିବା ଆଦେଶକୁ ସଂଶୋଧନ କରିବାକୁ ଜିଲ୍ଲା କୋର୍ଟର କ୍ଷମତା

ଧାରା ୮. କେଉଁ କୋର୍ଟରେ ଆବେଦନ କରାଯିବା ଉଚିତ୍

ଧାରା ୯. ଶିଶୁଙ୍କୁ ବିବାହ କରୁଥିବା ବୟସ୍କ ପୁରୁଷଙ୍କ ପାଇଁ ଦଣ୍ଡ ବ୍ୟବସ୍ଥା

ଧାରା ୧୦. ବାଲ୍ୟ ବିବାହ ଉତ୍ସବ ପାଇଁ ଦଣ୍ଡ

ଧାରା ୧୧. ବାଲ୍ୟ ବିବାହ ପ୍ରୋତ୍ସାହନ କିମ୍ବା ଅନୁମତି ପାଇଁ ଦଣ୍ଡ

ଧାରା ୧୨. ନାବାଳକ ସନ୍ତାନର ବିବାହ କେତେକ ପରିସ୍ଥିତିରେ ଅକାମୀ ହେବ

ଧାରା ୧୩. ବାଲ୍ୟ ବିବାହକୁ ନିଷିଦ୍ଧ କରିବା ପାଇଁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଜାରି କରିବାକୁ କୋର୍ଟର କ୍ଷମତା

ଧାରା ୧୪. ଅନ୍ୟ ଆଦେଶର ଉଲ୍ଲଂଘନ ସହିତ ବାଲ୍ୟ ବିବାହ ରଦ୍ଦ ହେବ

ଧାରା ୧୫. ଅପରାଧ ଅଜଣା ହୋଇପାରେ ଏବଂ ଜାମିନ ଯୋଗ୍ୟ ନୁହେଁ

ଧାରା ୧୬. ବାଲ୍ୟ ବିବାହ ନିଷେଧ ଅଧିକାରୀ

ଧାରା ୧୭. ବାଲ୍ୟ ବିବାହ ନିଷେଧ ଅଧିକାରୀମାନେ ସରକାରୀ କର୍ମଚାରୀ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ

ଧାରା ୧୮. ଉତ୍ତମ ବିଶ୍ୱାସରେ ନିଆଯାଇଥିବା କାର୍ଯ୍ୟର ସୁରକ୍ଷା

ଧାରା ୧୯. ନିୟମ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବାକୁ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ କ୍ଷମତା

ଧାରା ୨୦. ୧୯୫୫ ର ୨୫ ନମ୍ବର ଆଇନ୍‌ରେ ସଂଶୋଧନ

ଧାରା ୨୧. ପ୍ରତ୍ୟାହାର ଏବଂ ସୁରକ୍ଷିତ

ଶିଶୁ ଅଧିକାରର ସୁରକ୍ଷା ତଥା ବାଲ୍ୟ ବିବାହର ବିଦ୍ଧିକୁ ଦୂର କରିବା ପାଇଁ, ପୂର୍ବରୁ ବାଲ୍ୟ ବିବାହ ପ୍ରତିବନ୍ଧକ ଆଇନ, ୧୯୨୯ ବିଶ୍ୱାସର ସହ ପ୍ରଣୟନ କରାଯାଇଥିଲା ଯେ ଏହା ବାଲ୍ୟ ବିବାହର ସମାରୋହକୁ ରୋକିପାରିବ ଏବଂ ସଂସଦ ବାଲ୍ୟ ବିବାହ ନିଷେଧ ଆଇନ, ୨୦୦୬ ପ୍ରଣୟନ କରିଥିଲା । ବାଲ୍ୟ ବିବାହ ପ୍ରକୃତରେ ସମାଜରେ ଏକ କଳଙ୍କ ଏବଂ ବିପଦ, ଯାହା ଜୀବନ ପ୍ରତି ବିପଦର ସମ୍ଭାବନା ସୃଷ୍ଟି କରିଥାଏ । ଅନେକ ଆନ୍ତର୍ଜାତୀୟ ଆଇନଗତ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅଛି ଯାହା ବାଲ୍ୟ ବିବାହକୁ ନିଷେଧ କରିଥାଏ ଯେପରିକି ଧାରା ୧୬ (କ) (ଖ), ମାନବିକ ଅଧିକାରର ସର୍ବଭାରତୀୟ ଘୋଷଣାନାମା (ୟୁଡିଏଚ୍ଆର) ୧୯୪୮, ନାଗରିକ ତଥା ରାଜନୈତିକ ଅଧିକାରର ଆନ୍ତର୍ଜାତୀୟ ଚୁକ୍ତିନାମା (ଆଇସିସିଆର), ୧୯୬୬ ଏବଂ ଅର୍ଥନୈତିକ, ସାମାଜିକ ଏବଂ ସାଂସ୍କୃତିକ ଅଧିକାର ଉପରେ ଆନ୍ତର୍ଜାତୀୟ ଚୁକ୍ତିନାମା (ଆଇସିଇଏସ୍ସିଆର) ୧୯୬୬, ଏବଂ ବିବାହ ସମ୍ମତି ଧାରା ୧, ବିବାହ ପାଇଁ ସର୍ବନିମ୍ନ ବୟସ ଏବଂ ବିବାହ ପଞ୍ଜିକରଣ, ୧୯୬୪ । ଆହୁରି ମଧ୍ୟ, ମହିଳାମାନଙ୍କ ପ୍ରତି ଭେଦଭାବ ଦୂର କରିବା ସମ୍ମିଳନୀରେ ଧାରା ୧୬ ରେ ବାଲ୍ୟ ବିବାହ ନିଷେଧ ପାଇଁ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରାଯାଇଛି । ଯଦିଓ ବାଲ୍ୟ ବିବାହ ସିଧାସଳଖ ଶିଶୁ ଅଧିକାର ସମ୍ମିଳନୀ (ସିଆରସି) ୧୯୮୯ କୁ ପଠାଯାଇ ନାହିଁ, ବାଲ୍ୟ ବିବାହ ଅନ୍ୟ ଅଧିକାର ସହିତ ସଂଯୁକ୍ତ ହୋଇଛି ଯେପରିକି – ସେମାନଙ୍କର ମତକୁ ମୁକ୍ତ ଭାବରେ ପ୍ରକାଶ କରିବାର ଅଧିକାର, ସମସ୍ତ ପ୍ରକାରର ଅପବ୍ୟବହାରରୁ ସୁରକ୍ଷା ଅଧିକାର ଏବଂ କ୍ଷତିକାରକ ପାରମ୍ପାରିକ ଅଭ୍ୟାସରୁ ରକ୍ଷା କରିବାର ଅଧିକାର – ଏବଂ ଶିଶୁ ଅଧିକାର କମିଟି ଦ୍ୱାରା ବାରମ୍ବାର ସମ୍ବୋଧିତ କରାଯାଏ । ସିଆରସି ରାଜ୍ୟ ପକ୍ଷମାନଙ୍କୁ ଉପଯୁକ୍ତ ବୟସ ହୋଇନଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ବିବାହକୁ ବୈଧତା ପ୍ରଦାନ କରିବାକୁ ବାରଣ କରିଥାଏ । ଧାରା ୧୬ (୨) ଶିଶୁ ଅଧିକାର କମିଟି ବିବେଚନା କରେ ଯେ ବିବାହ ପାଇଁ ସର୍ବନିମ୍ନ ବୟସ ଉଭୟ ପୁରୁଷ ଓ ମହିଳାଙ୍କ ପାଇଁ ୧୮ ବର୍ଷ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ । ବାଲ୍ୟ ବିବାହ ନିଷେଧ ଆଇନ୍, ୨୦୦୬ ଘୋଷଣା କରିଛି ଯେ ବାଲ୍ୟ ବିବାହ ନିଷେଧ ହେଉଛି ଉଭୟ ପୁଅ ଏବଂ ଝିଅ ମାନଙ୍କ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୃଦ୍ଧି ତଥା ବିଶେଷ ଭାବରେ ମହିଳାଙ୍କ ଅଭିବୃଦ୍ଧି କ୍ଷେତ୍ରରେ ଏକ ପଦକ୍ଷେପ ।

ବାଲ୍ୟ ବିବାହ ଅଇନର, ୨୦୦୬ ର ପ୍ରମୁଖ ବୈଶିଷ୍ଟଗୁଡିକ :

କ) ବିବାହ କରିବାକୁ ଥିବା ବ୍ୟକ୍ତି ଶିଶୁ ହୋଇଥିଲେ ବାଲ୍ୟ ବିବାହ ଯେଉଁଳି ଆଦୌ ନହେବ ସେଥିପାଇଁ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିବା ।

ଖ) ସ୍ୱାମୀ କିମ୍ବା ବିବାହ ସମୟରେ ସେ ନାବାଳକ ହୋଇଥିଲେ ତାହାର ଅଭିଭାବକ ନାବାଳିକା ଝିଅଟିର ବିବାହ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସମସ୍ତ ଭରଣ ପୋଷଣ ପ୍ରଦାନର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିବା ।

ଗ) ବାଲ୍ୟ ବିବାହରେ ଜନ୍ମିତ ପିଲାମାନଙ୍କର ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ଏବଂ ଭରଣ ପୋଷଣ ପାଇଁ ଏକ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିବା ।

ଘ) ପ୍ରସ୍ତାବିତ ଧାରା ୩ ଅନୁଯାୟୀ ଏକ ବାଲ୍ୟ ବିବାହକୁ କେବଳ ବାତିଲ କରାଯିବ ନାହିଁ, ଏହି ବିବାହରେ ଜନ୍ମିତ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଶିଶୁ, ପ୍ରସ୍ତାବିତ ଆଇନ ଆରମ୍ଭ ପୂର୍ବରୁ କିମ୍ବା ପରେ, ସମସ୍ତ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ପାଇଁ ଆଇନଗତ ହେବ ।

ଙ) ମହିଳା ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ଏବଂ ତାଙ୍କ ବାସସ୍ଥାନ ଏବଂ ପିଲାମାନଙ୍କର ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ କିମ୍ବା ଭରଣ ପୋଷଣ ଇତ୍ୟାଦି ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ କୌଣସି ଆଦେଶକୁ ଯୋଡିବା, ସଂଶୋଧନ କିମ୍ବା ପ୍ରତ୍ୟାହାର କରିବାକୁ ଜିଲ୍ଲା କୋର୍ଟକୁ ସଶକ୍ତ କରିବା ।

ଚ) ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ପରିସ୍ଥିତିରେ ବାଲ୍ୟ ବିବାହକୁ ରଦ୍ଦ ବୋଲି ଘୋଷଣା ପାଇଁ ଏକ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିବା ।

ଛ) ପ୍ରସ୍ତାବିତ ଆଇନର ନିୟମକୁ ଉଲ୍ଲଂଘନ କରି ବିବାହ ଉତ୍ସବକୁ ନିଷିଦ୍ଧ ପାଇଁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶନାମା ଜାରି କରିବାକୁ କୋର୍ଟଙ୍କୁ କ୍ଷମତା ପ୍ରଦାନ କରିବା ।

ଜ) ତଦନ୍ତ ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ପ୍ରସ୍ତାବିତ ଆଇନ ଅନୁଯାୟୀ ଅପରାଧଗୁଡିକ ଗଣା ହେବା ।

ଝ) ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ବାଲ୍ୟ ବିବାହ ନିବାରଣ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ନିଯୁକ୍ତି ପାଇଁ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିବା ।

ଞ) ଆଇନକୁ ପ୍ରଭାବଶାଳୀ ଭାବେ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବା ପାଇଁ ନିୟମ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବାକୁ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କୁ ସଶକ୍ତ କରିବା ।

ପ୍ରଣୟନର ବିଷୟବସ୍ତୁ

ପ୍ରତିରୋଧ,

ସୁରକ୍ଷା,

ଅପରାଧୀଙ୍କ ଦୋଷ ଓ ଦଣ୍ଡ

ବାଲ୍ୟ ବିବାହ ନିଷେଧ ଅଧିନିୟମ, ୨୦୦୬

ଅଧିନିୟମ ନଂ. ୬, ୨୦୭ (୧୦ ଜାନୁଆରୀ, ୨୦୦୭)

ବାଲ୍ୟ ବିବାହର ନିଷେଧାଦେଶ ଏବଂ ଏହା ସହିତ ଜଡିତ କିମ୍ବା ଆନୁସଙ୍ଗିକ ବିଷୟଗୁଡ଼ିକ ପାଇଁ ଏକ ନିୟମ । ଭାରତ ଗଣତନ୍ତ୍ରର ୫୭ ବର୍ଷରେ ସଂସଦ ଦ୍ୱାରା ଏହା ପ୍ରଣୟନ କରାଯାଉ: –

ପ୍ରଶ୍ନ ୧ . ଅଧିନିୟମର ଆଖ୍ୟା ଏବଂ ଅଧିକାର କ'ଣ ?

ବିଭାଗ ୧ . ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଆଖ୍ୟା, ବିସ୍ତାର ଏବଂ ଆରମ୍ଭ:

(୧) ଏହି ଅଧିନିୟମକୁ ବାଲ୍ୟ ବିବାହ ନିଷେଧ ଆଇନ, ୨୦୦୬ କୁହାଯାଇପାରେ ।

(୨) ଏହା ଜାମ୍ମୁ କାଶ୍ମୀର ରାଜ୍ୟ ବ୍ୟତୀତ ସମଗ୍ର ଭାରତକୁ ବ୍ୟାପିଛି; ଏବଂ ଏହା ଭାରତ ଭିତରେ ଏବଂ ବାହାରେ ଭାରତର ସମସ୍ତ ନାଗରିକଙ୍କ ପାଇଁ ମଧ୍ୟ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ: ସର୍ତ୍ତ ଅନୁଯାୟୀ ଏହି ଆଇନେର ଥିବା କୌଣସି ବିଷୟ ପଣ୍ଡିଚେରୀର କେନ୍ଦ୍ରଶାସିତ ଅଞ୍ଚଳ ରେନୋନକାଣ୍ଟସ ପାଇଁ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ହେବ ନାହିଁ ।

(୩) ଏହା ସେହି ତାରିଖରେ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେବ ଯେପରି କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର ସରକାରୀ ଗେଜେଟରେ ବିଜ୍ଞପ୍ତି ଅନୁଯାୟୀ ନିଯୁକ୍ତ କରିପାରିବେ; ବିଭିନ୍ନ ରାଜ୍ୟ ପାଇଁ ବିଭିନ୍ନ ତାରିଖ ନିଯୁକ୍ତ କରାଯାଇପାରେ ଏବଂ ଏହି ଆଇନ୍ ଆରମ୍ଭ ହେବାର ଯେକୌଣସି ବ୍ୟବସ୍ଥାରେ ଯେକୌଣସି ସୁପାରିଶ୍ ସେହି ରାଜ୍ୟରେ ସେହି ବ୍ୟବସ୍ଥାର ବଳବତ୍ତର ହେବା ପାଇଁ ଏକ ସୁପାରିଶ୍ ଭାବରେ ବୁଝାଯିବ ।

ପ୍ରଶ୍ନ ୨ . ନିମ୍ନଲିଖିତ ସର୍ତ୍ତାବଳୀର ବିଧିଗତ ସଂଜ୍ଞା କ'ଣ ?

ଧାରା ୨ . ସଂଜ୍ଞ୍ୟା – ଏହି ଆଇନରେ, ଯଦି ପ୍ରସଙ୍ଗ ଅନ୍ୟଥା ଆବଶ୍ୟକ କରେ:

୨ (କ) ଶିଶୁ ଅର୍ଥ ଜେଉଁ ବ୍ୟକ୍ତି, ଯିଏ କି ଜଣେ ପୁରୁଷ, ଏକୋଇଶ ବର୍ଷ ବୟସ ପୂରଣ କରିନାହାଁନ୍ତି, ଏବଂ ଯଦି ଜଣେ ମହିଳା, ଅଠର ବର୍ଷ ପୂରଣ କରିନାହାଁନ୍ତି;

୨ (ଖ) ବାଲ୍ୟ ବିବାହ ଅର୍ଥ ହେଉଛି ଏକ ବିବାହ ଯେଉଁଥିରେ ଚୁକ୍ତି କରୁଥିବା

ଉଭୟ ପକ୍ଷ ଶିଶୁ ଅଟନ୍ତି;

୨ (ଗ) ଚୁକ୍ତି ଭିତ୍ତିକ ପକ୍ଷ, ଏକ ବିବାହ ସମ୍ବନ୍ଧରେ, ଅର୍ଥ ସେହି ପକ୍ଷମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଏକ ପକ୍ଷ ବା ଉଭୟ ଯାହାର ଉତ୍ସବ ପାଳନ ହେବାକୁ ଯାଉଛି;

୨ (ଘ) ବାଲ୍ୟ ବିବାହ ନିଷେଧ ଅଧିକାରୀ : ଧାରା ୧୬ ର ଉପ-ଧାରା (୧) ଅନୁଯାୟୀ ନିଯୁକ୍ତ ବାଲ୍ୟ ବିବାହ ନିଷେଧ ଅଧିକାରୀଙ୍କୁ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରେ;

୨ (ଙ) ଜିଲ୍ଲା କୋର୍ଟ ଅର୍ଥ, ଯେକୌଣସି କ୍ଷେତ୍ରର ଓ ଯେଉଁଥିପାଇଁ ଫ୍ୟାମିଲି କୋର୍ଟ ଅଧିନିୟମ, ୧୯୮୪ (୧୯୮୪ ର ୬୬) ର ଧାରା ୩ ଅନୁଯାୟୀ ଏକ ଫ୍ୟାମିଲି କୋର୍ଟ ସ୍ଥାପିତ ହୋଇଛି, ଏପରି ଫ୍ୟାମିଲିକୋର୍ଟ, ଏବଂ ଯେଉଁ କ୍ଷେତ୍ରରେ ପରିବାର ନାହିଁ କୋର୍ଟ କିନ୍ତୁ ଏକ ସିଟି ସିଭିଲ୍ କୋର୍ଟ ବିଦ୍ୟମାନ ଅଛି, ସେହି ଅଦାଲତ ଏବଂ ଅନ୍ୟ କୌଣସି କ୍ଷେତ୍ରର, ମୂଳ ଅଧିକାରର ମୁଖ୍ୟ ସିଭିଲ୍ କୋର୍ଟ ଏବଂ ଏଥିରେ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ସିଭିଲ୍ କୋର୍ଟ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ହୋଇଛି ଯାହା ସରକାରୀ ଗେଜେଟର ବିଜ୍ଞପ୍ତି ଦ୍ୱାରା ଏହି ଅଧିନିୟମ ସହିତ ଜଡିତ ବିଷୟଗୁଡ଼ିକ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ହୋଇପାରେ।

୨ (ଚ) ନାବାଳକ ଅର୍ଥ ଯେଉଁ ବ୍ୟକ୍ତି ଯିଏ, ମେଜୋରିଟି ଆକ୍ଟ, ୧୮୭୫ (୧୮୭୫ ର ୯) ଅନୁଯାୟୀ, ତାଙ୍କର ମେଜୋରିଟି ହାସଲ କରିନଥିବେ ବୋଲି ଧରାଯିବ।

ପ୍ରଶ୍ନ ୨. ୧. ଓଡିଶା ବାଲ୍ୟ ବିବାହ ନିଷେଧ ନିୟମ, ୨୦୦୯ ଅଧିନର ନିମ୍ନଲିଖିତ ସର୍ତ୍ତ ଗୁଡିକର ବିଧିଗତ ସଂଜ୍ଞା କ'ଣ ?

ଏହି ନିୟମ ଗୁଡ଼ିକରେ ବ୍ୟବହୃତ ଶବ୍ଦ ଏବଂ ଅଭିବ୍ୟକ୍ତିଗୁଡ଼ିକର ଅର୍ଥରେ ସେମାନଙ୍କୁ ଦିଆଯାଇଥିବା ଅର୍ଥକୁ ଗ୍ରହଣ କରାଯିବ [(ନିୟମ ୨(୧)]

ନିୟମ ୨ (କ) 'ଅଧିନିୟମ' ଅର୍ଥ ବାଲ୍ୟ ବିବାହ ନିଷେଧ ଅଧିନିୟମ, ୨୦୦୬ (ଆକ୍ଟ ୬, ୨୦୦୭);

ନିୟମ ୨ (ଖ) 'ଫର୍ମ' ଅର୍ଥ ଏହି ନିୟମଗୁଡିକରେ ଯୋଡି ହୋଇଥିବା ଫର୍ମ;

ନିୟମ ୨ (ଗ) 'ପୋଲିସ୍ ଅଫିସର' ଅର୍ଥ ରାଜ୍ୟ ପୋଲିସ୍‌ର ଜଣେ ଅଧିକାରୀ;

ନିୟମ ୨ (ଘ) 'ଧାରା' ଅର୍ଥ ଆଇନର ଏକ ଧାରା;

ନିୟମ ୨ (ଙ) ରାଜ୍ୟ ସରକାର ଅର୍ଥ ଓଡିଶା ସରକାର

ପ୍ରଶ୍ନ ୩. କିଏ ଏବଂ କେବେ ଆବେଦନ କରିପାରିବେ ? ବାଲ୍ୟ ବିବାହର ଆଇନଗତ ସ୍ଥିତି କ'ଣ ? ଧାରା ୩. ଚୁକ୍ତିଭିତ୍ତିକ ପକ୍ଷର ଜଣେ ଶିଶୁ ହୋଇଥିଲେ ବିକଳ୍ପ ଭାବରେ ବାଲ୍ୟ ବିବାହ ରଦ୍ଦ ହେବ।

(୧) ପ୍ରତ୍ୟେକ ବାଲ୍ୟ ବିବାହ, ଏହି ଆଇନ୍ ଆରମ୍ଭ ହେବା ପୂର୍ବରୁ କିମ୍ବା ପରେ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୋଇଛି, ବିବାହ ସମୟରେ ଏକ ଶିଶୁ ଥିବା ଚୁକ୍ତିଭିତ୍ତିକ ପକ୍ଷର ବିକଳ୍ପ ଅନୁଯାୟୀ ହେବ ଯଦି ସର୍ତ୍ତ ଅନୁଯାୟୀ ଚୁକ୍ତିଭିତ୍ତିକ ପକ୍ଷର ଜଣେ ଶିଶୁ ଥିବେ ଏହି ବିବାହକୁ ରଦ୍ଦ କରିବା ପାଇଁ ଏକ ଆବେଦନ କରିବେ । ବିବାହର ଏକ ଚୁକ୍ତିଭିତ୍ତିକ ପକ୍ଷ ଦ୍ୱାରା ବିବାହ ସମୟରେ କମ୍ ବୟସର ଥିବା ପକ୍ଷର ନିଷ୍ପତ୍ତି କେବଳ ଅଦାଲତରେ ଦାଖଲ କରାଯାଇପାରେ।

(୨) ଯଦି ଏକ ପିଟିସନ୍ ଦାଖଲ କରିବା ସମୟରେ, ଆବେଦନକାରୀ ନାବାଳକ, ତେବେ ତାଙ୍କ ଆବେଦନ ଅଭିଭାବକ କିମ୍ବା ନିକଟ ସମ୍ପର୍କୀୟ ବନ୍ଧୁଙ୍କ ମାଧ୍ୟମରେ ବାଲ୍ୟ ବିବାହ ନିଷେଧ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ନିକଟରେ ଆବେଦନ କରାଯାଇପାରେ।

(୩) ଏହି ଧାରା ଅଧୀନରେ ଥିବା ଆବେଦନ ଯେକୌଣସି ସମୟରେ ଦାଖଲ ହୋଇପାରେ କିନ୍ତୁ ପିଲାଟି ଆବେଦନ କରିବାର ଦୁଇବର୍ଷ ପୂର୍ବରୁ ସାବାଳକ ହୋଇଥିବା ଆବଶ୍ୟକ।

(୪) ଏହି ଧାରା ଅଧୀନରେ ବିବାହ ରଦ୍ଦ କରିବାର ଆଦେଶ ପ୍ରଦାନ କରୁଥିବାବେଳେ, ଜିଲ୍ଲା ଅଦାଲତ ବିବାହର ଉଭୟ ପକ୍ଷ ଏବଂ ସେମାନଙ୍କ ପିତାମାତା କିମ୍ବା ସେମାନଙ୍କର ଅଭିଭାବକଙ୍କୁ ଅର୍ଥ, ମୂଲ୍ୟବାନ ସାମଗ୍ରୀ, ଅଳଙ୍କାର ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଉପହାର, ବିବାହ ସମୟରେ ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଥିବା ଅନ୍ୟ ଉପହାର, କିମ୍ବା ଏହିପରି ମୂଲ୍ୟବାନ ସାମଗ୍ରୀ, ଅଳଙ୍କାର, ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଉପହାର ଏବଂ ମିଳିଥିବା ସାମଗ୍ରୀ ମୂଲ୍ୟର ଅର୍ଥ ତାଙ୍କ ପିତାମାତା କିମ୍ବା ଅଭିଭାବକଙ୍କୁ ଫେରେଇବା ପାଇଁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେବେ। ଏହାବାଦ୍ ଏହି ଧାରା ଅଧିନରେ କୌଣସି ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଜାରି ହୋଇପାରିବ ନାହିଁ ଯେପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସମ୍ପୃକ୍ତ ପକ୍ଷଙ୍କୁ ଜିଲ୍ଲା କୋର୍ଟରେ ହାଜର ପାଇଁ ନୋଟିସ୍ ଏବଂ କାହିଁକି ଏହା ପାଶ୍ ନହେବ ସେ ସଂକ୍ରାନ୍ତୀୟ କାରଣ ଦର୍ଶାଅ ନୋଟିସ୍ ଜାରି ନହୋଇଛି।

ପ୍ରଶ୍ନ.୪ ବାଲ୍ୟ ବିବାହ ପାଇଁ ମହିଳା ପକ୍ଷ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ଏବଂ ରହଣି ପାଇଁ ହକଦାର କି ? ଧାରା ୪ . ପ୍ରାବଧାନର ଅନୁଯାୟୀ ବାଲ୍ୟ ବିବାହରେ ମହିଳା ଚୁକ୍ତି କରୁଥିବା ପକ୍ଷର ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ଏବଂ ରହିବା ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅଛି ।

(୧) ଧାରା ୩ ଅନୁଯାୟୀ ଏକ ଆଦେଶ ଦେବାବେଳେ, ଜିଲ୍ଲା ଅଦାଲତ ମଧ ଏକ ମଧ୍ୟବର୍ତ୍ତୀ କିମ୍ବା ଅନ୍ତିମ ଆଦେଶ ବାଲ୍ୟ ବିବାହ ପୁରୁଷ ପକ୍ଷକୁ ଦେଇପାରନ୍ତି, ଏବଂ ଯଦି ପୁରୁଷ ପକ୍ଷ ନାବାଳକ, ତା'ର ପିତାମାତା କିମ୍ବା ଅଭିଭାବକ ପୁର୍ନବାର ବିବାହ ନହେବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମହିଳା ପକ୍ଷକୁ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ଅର୍ଥ ଦେବ ।

(୨) ଶିଶୁର ଆବଶ୍ୟକତା, ବିବାହ ସମୟରେ ଏପରି ଶିଶୁ ଉପେଭାଗ କରୁଥିବା ଜୀବନଶୈଳୀ ଏବଂ ଅର୍ଥ ପ୍ରଦାନ କରୁଥିବା ପକ୍ଷର ଆୟର ମାଧ୍ୟମକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି ଦେୟ ପ୍ରଦାନର ପରିମାଣ ଜିଲ୍ଲା କୋର୍ଟ ଦ୍ୱାରା ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରାଯିବ ।

(୩) ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ପରିମାଣ ମାସିକ କିମ୍ବା ଏକକାଳୀନ ଦେବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦିଆଯାଇପାରେ ।

(୪) ଯଦି ଧାରା ୩ ଅନୁଯାୟୀ ଆବେଦନ କରୁଥିବା ମହିଳା ଚୁକ୍ତିଭିତ୍ତିକ ମହିଳା ପକ୍ଷ, ତେବେ ପୁନଃ ବିବାହ ନହେବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଜିଲ୍ଲା କୋର୍ଟ ମଧ ତାଙ୍କ ରହିବା ପାଇଁ ଉପଯୁକ୍ତ ଆଦେଶ ଦେଇପାରନ୍ତି ।

ପ୍ରଶ୍ନ ୫. ବାଲ୍ୟ ବିବାହର ପିଲାମାନଙ୍କର ହେପାଜତ ଏବଂ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ପାଇଁ କ'ଣ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅଛି ?

ଧାରା ୫. ବାଲ୍ୟ ବିବାହର ପିଲାମାନଙ୍କର ହେପାଜତ ଏବଂ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ :-

(୧) ଯେଉଁଠାରେ ବାଲ୍ୟ ବିବାହରୁ ଜନ୍ମ ହୋଇଥିବା ପିଲାମାନେ ଅଛନ୍ତି, ଏପରି ଶିଶୁମାନଙ୍କର ସୁରକ୍ଷା ପାଇଁ ଜିଲ୍ଲା କୋର୍ଟ ଏକ ଉପଯୁକ୍ତ ଆଦେଶ ଦେବେ ।

(୨) ଏହି ଧାରା ଅଧୀନରେ ଶିଶୁର ସୁରକ୍ଷା ପାଇଁ ଆଦେଶ ଦେବାବେଳେ, ଶିଶୁଙ୍କ କଲ୍ୟାଣ ଏବଂ ଉତ୍ତମ ସ୍ୱାର୍ଥକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି ଜିଲ୍ଲା କୋର୍ଟ ଦ୍ୱାରା ଆଦେଶ ପ୍ରଦାନ କରାଯିବ ।

(୩) ଶିଶୁର ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ପାଇଁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେବା ସହିତ ଶିଶୁର ଇଚ୍ଛାକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି ଅନ୍ୟ ପକ୍ଷକୁ ପ୍ରବେଶ ପାଇଁ ଉପଯୁକ୍ତ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ମଧ ଜିଲ୍ଲା କୋର୍ଟ ଅର୍ନ୍ତଭୁକ୍ତ କରିପାରେ ।

(୪) ଜିଲ୍ଲା କୋର୍ଟ ମଧ ଶିଶୁର ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ପାଇଁ ବିବାହ କରିଥିବା ପକ୍ଷ, ସେମାନଙ୍କ ପିତାମାତା କିମ୍ବା ଅଭିଭାବକଙ୍କୁ ଉପଯୁକ୍ତ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇ ପାରିବେ ।

ପ୍ରଶ୍ନ.୬. ବାଲ୍ୟ ବିବାହରୁ ଜନ୍ମିତ ପିଲାମାନଙ୍କର ଆଇନଗତତା ବୈଧତା କ'ଣ ?

ଧାରା ୬. ବାଲ୍ୟ ବିବାହରୁ ଜନ୍ମ ହୋଇଥିବା ପିଲାମାନଙ୍କର ଆଇନଗତତା ଧାରା ୩ ଅନୁଯାୟୀ ଏକ ବାଲ୍ୟ ବିବାହକୁ ବାତିଲ କରାଯାଇଥିଲେ ମଧ, ପ୍ରତ୍ୟେକ ଶିଶୁ ଏହି ବିବାହ ପୂର୍ବରୁ ଜନ୍ମ ହୋଇଥିଲେ କିମ୍ବା ଗର୍ଭଧାରଣ କରିଥିଲେ, ଏହି ଆଇନ୍ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେବାର ଆରମ୍ଭ ପୂର୍ବରୁ କିମ୍ବା ପରେ ଜନ୍ମ ହୋଇଥିଲେ, ସମସ୍ତ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ପାଇଁ ଏକ ଆଇନ୍‌ଗତ ସନ୍ତାନ ବୋଲି ବିବେଚନା କରାଯିବ ।

ପ୍ରଶ୍ନ ୭. ଧାରା ୪ କିମ୍ବା ଧାରା ୫ ଅନୁଯାୟୀ ଦିଆଯାଇଥିବା ଆଦେଶକୁ ସଂଶୋଧନ କରିବା ପାଇଁ ଜିଲ୍ଲା କୋର୍ଟର କ୍ଷମତା କ'ଣ ?

ଧାରା ୭. ଧାରା ୪ କିମ୍ବା ଧାରା ୫ ଅନୁଯାୟୀ ଜାରି କରାଯାଇଥିବା ଆଦେଶକୁ ସଂଶୋଧନ କରିବାର ଜିଲ୍ଲା କୋର୍ଟର କ୍ଷମତା – ଧାରା ୪ କିମ୍ବା ଧାରା ୫ ଅନୁଯାୟୀ କରାଯାଇଥିବା କୌଣସି ଆଦେଶକୁ ପରିବର୍ତ୍ତନ, ସଂଶୋଧନ କିମ୍ବା ପ୍ରତ୍ୟାହାର କରିବା କ୍ଷମତା ଜିଲ୍ଲା କୋର୍ଟର ରହିବ । ଯଦି ଆବେଦନ ବିଚାରାଧିନ ଥିବା ସମୟରେ ଏବଂ ଆବେଦନ ଖାରଜ ପରେ ମଧ ପରିସ୍ଥିତିରେ କୌଣସି ପରିବର୍ତ୍ତନ ନଆସେ ।

ପ୍ରଶ୍ନ.୮ ଧାରା ୩, ୪ ଏବଂ ୫ ଅନୁଯାୟୀ ସହାୟତା ଅନୁଦାନ ପାଇଁ କେଉଁ କୋର୍ଟରେ ଆବେଦନ କରାଯାଇପାରିବ ?

ଧାରା ୮. ଯେଉଁ କୋର୍ଟକୁ ଆବେଦନ କରାଯିବା ଉଚିତ – ଧାରା ୩, ୪ ଏବଂ ୫ ଅନୁଯାୟୀ ରିଲିଫ୍ ପ୍ରଦାନ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ, ଜିଲ୍ଲା ଅଦାଲତର ଅଭିଯୁକ୍ତ କିମ୍ବା ଶିଶୁ ରହୁଥିବା ସ୍ଥାନ ଉପରେ ଜିଲ୍ଲା କୋର୍ଟ ଅର୍ନ୍ତଭୁକ୍ତ କରିବେ, କିମ୍ବା ଯେଉଁଠାରେ ବିବାହ ଉତ୍ସବ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୋଇଥିଲା କିମ୍ବା ଯେଉଁଠାରେ ଉଭୟ ପକ୍ଷ ଶେଷଥର ପାଇଁ ଏକାଠି ରହୁଥିଲେ କିମ୍ବା ଆବେଦନକାରୀ ଆବେଦନ ତାରିଖରେ ରହୁଛନ୍ତି ।।

ପ୍ରଶ୍ନ.୯. ଶିଶୁଙ୍କୁ ବିବାହ କରୁଥିବା ବୟସ୍କ ପୁରୁଷ ପାଇଁ ଦଣ୍ଡ କ'ଣ ?

ଧାରା ୯. ଶିଶୁଙ୍କୁ ବିବାହ କରୁଥିବା ବୟସ୍କ ପୁରୁଷ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ପାଇଁ ଦଣ୍ଡ – ଯିଏ, ଅଠର ବର୍ଷରୁ ଅଧିକ ବୟସ୍କ ପୁରୁଷ ଶିଶୁଙ୍କୁ ବିବାହ ଚୁକ୍ତି କରେ, ତାଙ୍କୁ କଠୋର କାରାଦଣ୍ଡ କରାଯିବ ଯାହା ଦୁଇ ବର୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବୃଦ୍ଧି କରାଯିବ କିମ୍ବା ଏକ ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଜୋରିମାନା ହୋଇପାରେ କିମ୍ବା ଉଭୟ ହୋଇପାରେ ।

ପ୍ରଶ୍ନ.୧୦. ଏକ ବାଲ୍ୟ ବିବାହ ଉତ୍ସବ ପାଇଁ ଦଣ୍ଡ କ'ଣ ?

ଧାରା ୧୦. ବାଲ୍ୟ ବିବାହ ଉତ୍ସବ ପାଇଁ ଦଣ୍ଡ – ଯିଏ ଏହା କରିବ କିମ୍ବା ପ୍ରତ୍ୟେକ୍ଷ ବା ପରୋକ୍ଷ ଭାବେ ଜଡିତ ଥିବ ତାଙ୍କୁ ଜେଲଦଣ୍ଡ ମିଳିବ ଯାହାକି ଦୁଇବର୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବୃଦ୍ଧି କରାଯାଇପାରେ ଏବଂ ଏକ ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାର ଜୋରିମାନା ଲାଗିବ ଯଦି ସିଏ ପ୍ରମାଣ କରାଇ ନପାରିବେ କିମ୍ବା ବିଶ୍ୱାସ ଜନ୍ମାଇ ନପାରିବେ ଯେ ଏହି ବିବାହଟି ଏକ ଶିଶୁ ବିବାହ ନଥିଲା ।

ପ୍ରଶ୍ନ.୧୧. ବାଲ୍ୟ ବିବାହ ଉତ୍ସବକୁ ପ୍ରୋତ୍ସାହନ ଦେବା କିମ୍ବା ଅନୁମତି ଦେବା ପାଇଁ ଦଣ୍ଡ କ'ଣ ?

ଧାରା ୧୧. ବାଲ୍ୟ ବିବାହର ଉତ୍ସବକୁ ପ୍ରୋତ୍ସାହନ କିମ୍ବା ଅନୁମତି ଦେବା ପାଇଁ ଦଣ୍ଡ – (୧) ଯେଉଁଠାରେ କୌଣସି ଶିଶୁ ଏକ ବିବାହ ଚୁକ୍ତି କରନ୍ତି, ସେହି ଶିଶୁର

ଦାୟିତ୍ୱରେ ଥିବା ଯେକୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତି, ପିତାମାତା କିମ୍ବା ଅଭିଭାବକ କିମ୍ବା ଅନ୍ୟ କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତି କିମ୍ବା ଅନ୍ୟ କୌଣସି କ୍ଷମତା, ଆଇନଗତ କିମ୍ବା ବେଆଇନ, ଏକ ସଂସ୍ଥାର ଯେକୌଣସି ସଦସ୍ୟ କିମ୍ବା ବ୍ୟକ୍ତି ବିଶେଷଙ୍କ ସହିତ, ଯେଉଁମାନେ ବିବାହକୁ ପ୍ରୋତ୍ସାହନ ଦେବା ପାଇଁ କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟ କରନ୍ତି କିମ୍ବା ଏହାକୁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ କରିବାକୁ ଅନୁମତି ଦିଅନ୍ତି, କିମ୍ବା ଅବହେଳା ଭାବେ ଏହାକୁ ରୋକିବାରେ ବିଫଳ ହୁଅନ୍ତି, ଶିଶୁ ବିବାହରେ ଅଂଶଗ୍ରହଣ କରିବା । ସେମାନଙ୍କୁ କଠୋର ଜେଲଦଣ୍ଡ ଯାହା ଦୁଇ ବର୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପଢ଼ିପାରେ ଏବଂ ଜୋରିମାନା ମଧ୍ୟ ଦିଆହେବ ଯାହାକି ଏକ ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବଢ଼ିପାରେ: କୌଣସି ମହିଳାଙ୍କୁ କାରାଦଣ୍ଡରେ ଦଣ୍ଡିତ କରାଯିବ ନାହିଁ ।

(୨) ଏହି ଧାରାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ପାଇଁ, ଏହା ଅନୁମାନ କରାଯିବ, ଯେପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଏହାର ବିପରୀତ ପ୍ରମାଣ ନହୋଇଛି, ଯେଉଁଠାରେ ଜଣେ ନାବାଳକ ଏକ ବିବାହ ଚୁକ୍ତି କରିଛି, ସେହିଭଳି ନାବାଳକ ସନ୍ତାନ ଦାୟିତ୍ୱରେ ଥିବା ବ୍ୟକ୍ତି ଅବହେଳା କରି ବିବାହକୁ ରୋକିବାରେ ବିଫଳ ହୋଇଛନ୍ତି ।

ପ୍ରଶ୍ନ.୧୨. କେତେବେଳେ ଏକ ବାଲ୍ୟ ବିବାହକୁ ଅସିଦ୍ଧ ବୋଲି ଧରାଯିବ ?

ଧାରା ୧୨. ନାବାଳକ ଶିଶୁରୁ ବିବାହ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ପରିସ୍ଥିତିରେ ଅସିଦ୍ଧ ହେବ – ଯେଉଁଠାରେ ଜଣେ ଶିଶୁ, ନାବାଳକ ହୋଇ – (କ) ଆଇନଗତ ଅଭିଭାବକଙ୍କ ସଂରକ୍ଷଣରୁ ନିଆଯାଏ କିମ୍ବା ପ୍ରଲୋଭିତ ହୁଏ; କିମ୍ବା (ଖ) ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ, କିମ୍ବା ଯେକୌଣସି ସ୍ଥାନରୁ କୌଣସି ପ୍ରତାରଣାକାରୀ ଉପାୟ ଦ୍ୱାରା ଯିବାକୁ ପ୍ରେରିତ; କିମ୍ବା (ଗ) ବିବାହ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ବିକ୍ରି ହୁଏ; ଏବଂ ଯଦି ନାବାଳକ ବିବାହିତ, ଯାହାପରେ ନାବାଳକଟି ବିକ୍ରୟ କିମ୍ବା ବ୍ୟବସାୟ କିମ୍ବା ଅନୈତିକ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ବ୍ୟବହୃତ ହୁଏ, ତେବେ ଏହି ବିବାହ ଅସିଦ୍ଧ ହେବ ।

ପ୍ରଶ୍ନ.୧୩ କେତେବେଳେ ପ୍ରଥମ ଶ୍ରେଣୀ ଜୁଡିସିଆଲ୍ ମାଜିଷ୍ଟ୍ରେଟ କିମ୍ବା କିମ୍ବା ମହାନଗର ନିଗମ ମାଜିଷ୍ଟ୍ରେଟ ଏବଂ ଜିଲ୍ଲା ମାଜିଷ୍ଟ୍ରେଟ ବାଲ୍ୟ ବିବାହକୁ ନିଷେଧ କରୁଥିବା ନିଷିଦ୍ଧାଦେଶ ଜାରି କରିପାରିବେ ?

ଧାରା ୧୩. ବାଲ୍ୟ ବିବାହକୁ ନିଷିଦ୍ଧ କରିବା ପାଇଁ ନିଷିଦ୍ଧାଦେଶ ଜାରି ପାଇଁ କୋର୍ଟର କ୍ଷମତା :-

(୧) ଏହି ଆଇନରେ ଥିବା କୌଣସି ବିପରୀତ ବିଷୟକୁ ଖାତିର ନକରି, ଯଦି, ବିବାହ ନିଷେଧ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ଆବେଦନ ଉପରେ କିମ୍ବା ଅଭିଯୋଗ ମାଧ୍ୟମରେ କିମ୍ବା କିମ୍ବା ଅନ୍ୟ କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସୂଚନା ପାଇବା ପରେ, ପ୍ରଥମ ଶ୍ରେଣୀର ଜୁଡିସିଆଲ୍ ମାଜିଷ୍ଟ୍ରେଟ କିମ୍ବା ମହାନଗର ନିଗମ ମାଜିଷ୍ଟ୍ରେଟ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ହେବେ ଯେ ଏହି ଆଇନର ଉଲ୍ଲଂଘନ କରି ଏକ ବାଲ୍ୟ ବିବାହର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରାଯାଇଛି କିମ୍ବା ଅନୁଷ୍ଠିତ ହେବାକୁ ଯାଉଛି, ତାହାକୁ ରଦ୍ଦ କରିବାପାଇଁ ସେହି ମାଜିଷ୍ଟ୍ରେଟ ଯେକୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତି ଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦେଶନାମା ଜାରି କରିବେ । କୌଣସି ସଂସ୍ଥାର ସଦସ୍ୟ କିମ୍ବା ସଙ୍ଗଠନର ଅର୍ନ୍ତଭୁକ୍ତ ।

(୨) ଉପ-ଧାରା (୧) ଅନୁଯାୟୀ ଏ ସଂକ୍ରାନ୍ତରେ ଜ୍ଞାନ କିମ୍ବା ବିଶ୍ୱାସ ଥିବା ଯେକୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତି, ସଠିକ ସୂଚନା ଥିବା ବେସରକାରୀ ସଂସ୍ଥା, ଏକ ବାଲ୍ୟ ବିବାହ ଉତ୍ସବ ହେବାର ସମ୍ଭାବନା ସହିତ କିମ୍ବା ବାଲ୍ୟ ବିବାହ ସଂକ୍ରାନ୍ତରେ ଅଭିଯୋଗ ଆଣି ପାରିବ ।

(୩) ପ୍ରଥମ ଶ୍ରେଣୀ ଜୁଡିସିଆଲ୍ ମାଜିଷ୍ଟ୍ରେଟ କିମ୍ବା ମହାନଗର ନିଗମ ମାଜିଷ୍ଟ୍ରେଟ ମଧ୍ୟ କୌଣସି ନିର୍ଭରଯୋଗ୍ୟ ସୂଚନା ଆଧାରରେ ନିଜଆଡୁ ମାମଲା ନେଇପାରନ୍ତି ।

(୪) ଅକ୍ଷୟ ତୃତୀୟା ଭଳି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଦିନରେ ହେଉଥିବା ଏକାଧିକ ବାଲ୍ୟ ବିବାହ ଉତ୍ସବକୁ ରୋକିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ, ଜିଲ୍ଲା ମାଜିଷ୍ଟ୍ରେଟ ଏହି ନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ବା ବାଲ୍ୟ ବିବାହ ନିଷେଧ ଅଧିକାରୀଙ୍କୁ ଦିଆଯାଇଥିବା ସମସ୍ତ କ୍ଷମତା ସହିତ ବାଲ୍ୟ ବିବାହ ନିଷେଧ ଅଧିକାରୀ ଭାବରେ ବିବେଚିତ ହେବେ ।

(୫) ବାଲ୍ୟ ବିବାହର ସମାରୋହକୁ ରୋକିବା ପାଇଁ ଜିଲ୍ଲା ମାଜିଷ୍ଟ୍ରେଟଙ୍କର ମଧ୍ୟ ଅତିରିକ୍ତ କ୍ଷମତା ରହିବ ଏବଂ ଏଥିପାଇଁ ସେ ସମସ୍ତ ଉପଯୁକ୍ତ ପଦକ୍ଷେପ ଗ୍ରହଣ କରିପାରନ୍ତି ଏବଂ ଆବଶ୍ୟକ ଅନୁଯାୟୀ ସର୍ବନିମ୍ନ ବଳ ପ୍ରୟୋଗ କରିପାରିବେ ।

(୬) ଉପ-ଧାରା (୧) ଅଧୀନରେ କୌଣସି ନିର୍ଦ୍ଦେଶନାମା କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତି କିମ୍ବା କୌଣସି ସଂଗଠନ କିମ୍ବା ସଙ୍ଗଠନର ସଦସ୍ୟଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଜାରି କରାଯିବ ନାହିଁ ଯେପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କୋର୍ଟ ଏପରି ବ୍ୟକ୍ତି, ସଂଗଠନର ସଦସ୍ୟ କିମ୍ବା ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ସଙ୍ଗଠନକୁ ପୂର୍ବରୁ ନୋଟିସ୍ ଦେଇ ନାହାଁନ୍ତି, ହୋଇପାରେ, ତାଙ୍କୁ କିମ୍ବା ସେମାନଙ୍କୁ ଏହି ନିର୍ଦ୍ଦେଶନାମା ବିରୁଦ୍ଧରେ କାରଣ ଦର୍ଶାଇବାକୁ ଏକ ସୁଯୋଗ ପ୍ରଦାନ କରିଛନ୍ତି; ଏହାବାଦ୍ କୌଣସି ଜରୁରୀ ପରିସ୍ଥିତିରେ, ବିନା ନୋଟିସ୍‌ରେ ମଧ୍ୟବର୍ତ୍ତୀକାଳୀନ ନିର୍ଦ୍ଦେଶନାମାଜାରି ପାଇଁ ଅଦାଲତଙ୍କର କ୍ଷମତା ରହିବ ।

(୭) ଉପଧାରା-୧ ଅନୁଯାୟୀ ନିଷିଦ୍ଧାଦେଶ ଜାରିକୁ ନିଶ୍ଚିତ କରିବା କିମ୍ବା ନୋଟିସ୍ ଦେଇ ତାହାକୁ ଖାଲି କରିବା ଏବଂ ଯାହା ବିରୁଦ୍ଧରେ ନିଷିଦ୍ଧାଦେଶ ଜାରି ହୋଇଛି ତାହାକୁ ଶୁଣିବା ।

(୮) ଅଦାଲତ ନିଜସ୍ୱ ଗତିବିଧି ଉପରେ କିମ୍ବା କୌଣସି ଅସନ୍ତୁଷ୍ଟ ବ୍ୟକ୍ତିର ଆବେଦନରେ ଉପ-ଧାରା (୧) ଅନୁଯାୟୀ ଜାରି କରାଯାଇଥିବା ଆଦେଶନାମାକୁ ରଦ୍ଦ କିମ୍ବା ପରିବର୍ତ୍ତନ କରିପାରନ୍ତି ।

(୯) ଯେଉଁଠାରେ ଉପ-ଧାରା (୧) ଅନୁଯାୟୀ ଏକ ଆବେଦନ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଏ, କୋର୍ଟ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କୁ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଭାବରେ କିମ୍ବା ଓକିଲଙ୍କ ନିକଟରେ ହାଜର ହେବାର ଶୀଘ୍ର ସୁଯୋଗ ପ୍ରଦାନ କରିବେ ଏବଂ ଯଦି କୋର୍ଟ ଶୁଣାଣି ପରେ ଆବେଦନକାରୀ ଆବେଦନକୁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ କିମ୍ବା ଆଂଶିକ ଭାବେ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରିବେ, ଏହା କରିବାର କାରଣ ଲିଖିତ ଭାବରେ ରେକର୍ଡ କରାଯିବ ।

(୧୦) ଯିଏ ଜାଣେ ଯେ ତାଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଉପ-ଧାରା (୧) ଅନୁଯାୟୀ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦେଶନାମା ଜାରି କରାଯାଇଛି, ସେ ଏପରି ନିର୍ଦ୍ଦେଶକୁ ଅବମାନନା କରନ୍ତି, ତାଙ୍କୁ ଜେଲ୍ ଦଣ୍ଡ ଯାହାକୁ ଦୁଇବର୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବର୍ଦ୍ଧିତ କରାଯାଇପାରିବ କିମ୍ବା ଜୋରିମାନା ଯାହାକି ଏକ ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ପ୍ରଯୁକ୍ତ ବର୍ଦ୍ଧିତ କରାଯାଇ ପାରିବ କିମ୍ବା ଉଭୟ ଦଣ୍ଡରେ ଦଣ୍ଡିତ କରାଯିବ: ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅନୁଯାୟୀ କୌଣସି ମହିଳା ଜେଲ୍ ଦଣ୍ଡରେ ଦଣ୍ଡିତ ହେବେନାହିଁ।

ପ୍ରଶ୍ନ. ୧୪. ଯେତେବେଳେ ବାଲ୍ୟ ବିବାହ ନିର୍ଦ୍ଦେଶର ଉଲ୍ଲଂଘନ କରି ରଦ୍ଦ ବୋଲି ଧରାଯାଏ ?

ଧାରା ୧୪. ନିର୍ଦ୍ଦେଶନାମାକୁ ଉଲ୍ଲଂଘନ କରି ବାଲ୍ୟ ବିବାହ ଅସିଦ୍ଧ ହେବ – ଧାରା ୧୩ ଅନୁଯାୟୀ ଜାରି କରାଯାଇଥିବା ନିର୍ଦ୍ଦେଶନାମାକୁ ଉଲ୍ଲଂଘନ କରି ଯେକୌଣସି ବାଲ୍ୟ ବିବାହ, ମଧ୍ୟବର୍ତ୍ତୀ କିମ୍ବା ଚୂଡାନ୍ତ, ତାହା ରଦ୍ଦ ହେବ।

ପ୍ରଶ୍ନ. ୧୫ ଅଧିନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ଏଭଳି ଅପରାଧର ଆଇନଗତ ସ୍ଥିତି କ'ଣ ?

ଧାରା ୧୫. ଅପରାଧ ଅଥବା ତଥା ଜାମିନି ବିହୀନ – ଫୌଜଦାରୀ ପ୍ରକ୍ରିୟା ୧୯୭୩ (୧୯୭୪ ର ୨) ରେ ଥିବା କୌଣସି ବିଷୟ ଏହି ଅଧିନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ଦଣ୍ଡନୀୟ ଅପରାଧ ଅଥବା ଏବଂ ଜାମିନ ବିହୀନ ଅଟେ।

ପ୍ରଶ୍ନ. ୧୬. ବାଲ୍ୟ ବିବାହ ନିଷେଧ ଅଧିକାରୀ କିପରି ନିଯୁକ୍ତ ହୁଅନ୍ତି ଏବଂ ଶିଶୁ ବିବାହ ନିଷେଧ ଅଧିକାରୀଙ୍କ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ କ'ଣ ?

ଧାରା ୧୬. ବାଲ୍ୟ ବିବାହ ନିଷେଧ ଅଧିକାରୀ

(୧) ରାଜ୍ୟ ସରକାର, ସରକାରୀ ଗେଜେଟରେ ବିଜ୍ଞପ୍ତି ପ୍ରକାଶ କରି, ସମଗ୍ର ରାଜ୍ୟ ପାଇଁ ନିଯୁକ୍ତ କରିବେ, କିମ୍ବା ସେହି ବିଜ୍ଞପ୍ତିରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇପାରେ ଯେ, ସେହି ଅଧିକାରୀ କିମ୍ବା ଅଧିକାରୀମାନେ ବାଲ୍ୟ ବିବାହ ନିଷେଧାଦେଶ ଅଧିକାରୀ ଭାବେ ପରିଚିତ ହେବେ। ବିଜ୍ଞପ୍ତିରେ କ୍ଷେତ୍ର ସଂକ୍ରାନ୍ତରେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଭାବେ ଉଲ୍ଲେଖ ରହିବ।

(୨) ବାଲ୍ୟ ବିବାହ ନିଷେଧ ଅଧିକାରୀଙ୍କୁ ସାହାଯ୍ୟ କରିବାକୁ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ସାମାଜିକ ସେବା ସହିତ ଜଡିତଥିବା ସ୍ଥାନୀୟ ଅଞ୍ଚଳର ସମ୍ମାନନୀୟ ବ୍ୟକ୍ତି ଗ୍ରାମ ପଞ୍ଚାୟତ କିମ୍ବା ପୌରପାଳିକାର ଜଣେ ଅଧିକାରୀ କିମ୍ବା ସରକାରୀ କିମ୍ବା କୌଣସି ସରକାରୀ କ୍ଷେତ୍ରର ଅଧିକାରୀ କିମ୍ବା କୌଣସି ଅଣ-ସରକାରୀ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟର ଅଧିକାରୀଙ୍କୁ, ଅନୁରୋଧ କରିପାରନ୍ତି। ଏହି ସଦସ୍ୟ, ଅଧିକାରୀ କିମ୍ବା ଅଫିସଧାରକ ସେହି ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଅନୁଯାୟୀ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାକୁ ବାଧ ହେବେ।

(୩) ଏହା ବାଲ୍ୟ ବିବାହ ନିଷେଧ ଅଧିକାରୀଙ୍କ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ହେବ–

(କ) ବାଲ୍ୟ ବିବାହର ସମାରୋହକୁ ରୋକିବା ପାଇଁ ଯେପରି ସେ କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ ସେ ନିଜକୁ ଫିଟ୍ ମନେ କରିପାରନ୍ତି;

(ଖ) ଏହି ଆଇନର ଧାରାକୁ ଉଲ୍ଲଂଘନ କରୁଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ପ୍ରଭାବଶାଳୀ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ପାଇଁ ତଥ୍ୟ ସଂଗ୍ରହ କରିବା;

(ଗ) ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ମାମଲାକୁ ପରାମର୍ଶ ଦେବା କିମ୍ବା ସାଧାରଣତଃ ବାଲ୍ୟ ବିବାହର ଉତ୍ସବକୁ ପ୍ରୋତ୍ସାହିତ କରିବା, ସାହାଯ୍ୟ କରିବା, କିମ୍ବା ଅନୁମତି ଦେବାରେ ଲିପ୍ତ ନହେବା ପାଇଁ ସ୍ଥାନୀୟ ବାସିନ୍ଦାଙ୍କୁ ପରାର୍ମଶ ଦେବା;

(ଘ) ବାଲ୍ୟ ବିବାହର କୁପରିଣାମ ସଂକ୍ରାନ୍ତରେ ସଚେତନତା ସୃଷ୍ଟି କରିବା;

(ଙ) ବାଲ୍ୟ ବିବାହ ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ସମ୍ପ୍ରଦାୟକୁ ସଚେତନ କରିବା;

(ଚ) ପର୍ଯ୍ୟାୟକ୍ରମେ ଫଳାଫଳ ଓ ପରିସଂଖ୍ୟାନ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବା ଯାହା ସଂକ୍ରାନ୍ତରେ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ନିର୍ଦ୍ଦେର୍ଶ ଦେଇପାରନ୍ତି; ଏବଂ

(ଛ) ରାଜ୍ୟ ସରକାର ତାଙ୍କୁ ଦେଇଥିବା ଅନ୍ୟ ଦାୟିତ୍ୱ ଓ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ସମ୍ପାଦନ କରିବା।

(୪) ରାଜ୍ୟ ସରକାର, ସରକାରୀ ଗେଜେଟେରେ ବିଜ୍ଞପ୍ତି ପ୍ରକାଶ କରି, ସର୍ତ୍ତ ଏବଂ ସୀମାବଦ୍ଧତାକୁ ଉଲ୍ଲେଖ କରି ବାଲ୍ୟ ବିବାହ ନିଷେଧାଦେଶ ଅଧିକାରୀଙ୍କୁ ପୋଲିସ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ଭଳି କ୍ଷମତା ପ୍ରଦାନ କରିପାରିବେ, ତାହା ବିଜ୍ଞପ୍ତିରେ ପ୍ରକାଶ କରାଯାଇପାରେ ଏବଂ ବାଲ୍ୟ ବିବାହ ନିଷେଧ ଅଧିକରୀ ବିଜ୍ଞପ୍ତିରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଥିବା ସର୍ତ୍ତ ଓ ସୀମାବଦ୍ଧତା ଅନୁଯାୟୀ ତାଙ୍କର କ୍ଷମତା ପ୍ରୟୋଗ କରିବେ।

(୫) ବାଲ୍ୟ ବିବାହ ନିଷେଧ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ପାଖରେ ଧାରା ୪, ୫ ଏବଂ ୧୩ ଅନୁଯାୟୀ ଏକ ଆଦେଶ ପାଇଁ ଏବଂ ଧାରା ୩ ଅନୁଯାୟୀ ପିଲାଙ୍କ ସହିତ ଅଦାଲତକୁ ସ୍ଥାନାନ୍ତରଣ କ୍ଷମତା ରହିଛି।

ପ୍ରଶ୍ନ୧୬.୧ ଓଡିଶା ବାଲ୍ୟ ବିବାହ ନିଷେଧ ନିୟମ, ୨୦୦୯ ଅଧିନରେ ବାଲ୍ୟ ବିବାହ ନିଷେଧ ଅଧିକାରୀଙ୍କ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ କ'ଣ ?

ନିୟମ ୩. ବାଲ୍ୟ ବିବାହ ନିଷେଧ ଅଧିକାରୀଙ୍କ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଏବଂ କାର୍ଯ୍ୟ ସହିତ ଆଇନ୍‌ରେ ଥିବା ଧାରା ୧୬ର ଉପଧାରା (୩)ର ଧାରା (କ) ରୁ (ଛ) ଅନୁଯାୟୀ ବାଲ୍ୟ ବିବାହ ଅଧିକାରୀଙ୍କୁ ଦିଆଯାଇଥିବା ଅତିରିକ୍ତ ଦାୟିତ୍ୱ ଓ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ, ଏହା ହେଉଛି ପ୍ରତ୍ୟେକ ବାଲ୍ୟ ବିବାହ ନିଷେଧ ଅଧିକାରୀଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟ –

(କ) ଯେକୌଣସି ବାଲ୍ୟ ବିବାହ ସମ୍ପର୍କରେ ଯେକୌଣସି ସୂଚନା ଯାହା ଲିଖିତ, ମୌଖିକ, ପତ୍ରଦ୍ୱାରା, ଟେଲିଫୋନ୍, ଟେଲିଗ୍ରାମ, ଇ-ମେଲ୍ ଆଦି କିମ୍ବା ଅନ୍ୟ କୌଣସି ସୂତ୍ରରୁ ମିଳିଲେ ତାହା ଉପରେ ତୁରନ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଗ୍ରହଣ କରିବା।

(ଖ) ଫର୍ମ କ ରେ ମୁଖ୍ୟ ବାଲ୍ୟ ବିବାହ ନିଷେଧ ଅଧିକାରୀଙ୍କୁ ତ୍ରିମାସିକ ରିଟର୍ଣ୍ଣ ଏବଂ ପରିସଂଖ୍ୟାନ ପ୍ରଦାନ କରିବା;

(ଗ) ଯଦି ଆବେଦନକାରୀ ନାବାଳକ ତେବେ ଜିଲ୍ଲା କୋର୍ଟରେ ବାଲ୍ୟ ବିବାହ ରଦ୍ଦ ପାଇଁ ଆବେଦନ କରିବା;

(ଘ) ପୁନଃ ବିବାହ ନହେବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବାଲ୍ୟ ବିବାହ କରିଥିବା ବାଳିକାର ଭରଣପୋଷଣ ପାଇଁ ଜିଲ୍ଲା କୋର୍ଟରେ ଆବେଦନ କରିବା; ଏବଂ

(ଙ) ବାଲ୍ୟ ବିବାହରୁ ଜନ୍ମ ହୋଇଥିବା ପିଲାମାନଙ୍କର ହେପାଜତ ଏବଂ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ପାଇଁ ଜିଲ୍ଲା କୋର୍ଟରେ ଆବେଦନ କରିବା ।

ପ୍ରଶ୍ନ ୧୬.୨ ଓଡିଶା ବାଲ୍ୟ ବିବାହ ନିଷେଧ ଆଇନ୍, ୨୦୦୯ ଅନୁଯାୟୀ ବାଲ୍ୟ ବିବାହ ନିଷେଧ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ତଦନ୍ତ ପ୍ରକ୍ରିୟା କ'ଣ ?

ନିୟମ ୬. ତଦନ୍ତ କରିବାର ପ୍ରଣାଳୀ-

(୧) ବାଲ୍ୟ ବିବାହ ନିଷେଧ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ନିକଟରେ ଅଭିଯୋଗ / ସୂଚନା ଯେକୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତି, ଲିଖିତ, ଫୋନ୍, ଇ-ମେଲ୍ ଇତ୍ୟାଦି ମାଧ୍ୟମରେ ଦାଖଲ / ପ୍ରଦାନ କରିପାରିବେ ।

(୨) ଏହି ନିୟମର ଉପ-ନିୟମ (୧) ଅନୁଯାୟୀ ଅଭିଯୋଗ / ସୂଚନା ପାଇବା ପରେ, ବାଲ୍ୟ ବିବାହ ନିଷେଧ ଅଧିକାରୀ ଏହାକୁ ଫର୍ମ ୨ ରେ ରେକର୍ଡ କରିବେ ଏବଂ ଏକ ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଅନୁସନ୍ଧାନ କରିବେ;

(୩) ଏହି ନିୟମର ଉପ-ନିୟମ (୨) ଅନୁଯାୟୀ ତଦନ୍ତ ପାଇଁ, ଦଣ୍ଡ ସଂହିତା କୋଡ୍ ୧୯୭୩ (୧୯୭୪ର କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ଆଇନ୍ ୨) ଅନୁଯାୟୀ ପୋଲିସ୍ ଅଧିକାରୀଙ୍କ କ୍ଷମତା ରହିବ, ଯେଉଁଥିରେ ତଦନ୍ତ ପାଇଁ, ଅଧିନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ପକ୍ଷ ଏବଂ ସାକ୍ଷୀଙ୍କୁ ଡକାଇବା, ବିବୃତ୍ତି ରେକର୍ଡିଂ ଇତ୍ୟାଦି;

(୪) ଏହି ଆଇନ୍‌ରେ ଥିବା ଧାରା ଅନୁଯାୟୀ ବାଲ୍ୟ ବିବାହ ନିଷେଧ ଅଧିକାରୀଙ୍କୁ ଥାନା ଅଧିକାରୀ ନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବା ପାଇଁ ସମସ୍ତ ସହାୟତା ପ୍ରଦାନ କରିବେ; ଏବଂ

(୫) ପ୍ରତ୍ୟେକ ବାଲ୍ୟ ବିବାହ ନିଷେଧ ଅଧିକାରୀ ଫର୍ମ ୩ ରେ ତାଙ୍କ ରିପୋର୍ଟକୁ ତଦନ୍ତ ରିପୋର୍ଟ ସହିତ ପ୍ରଥମେ ଶ୍ରେଣୀର ସମ୍ପୃକ୍ତ ଜୁଡିସିଆଲ୍ ମାଜିଷ୍ଟ୍ରେଟ୍ କିମ୍ବା ମୁଖ୍ୟ ଜୁଡିସିଆଲ୍ ମାଜିଷ୍ଟ୍ରେଟଙ୍କ ନିକଟରେ ଦାଖଲ କରିବେ ।

ପ୍ରଶ୍ନ .୧୬.୩ ଓଡିଶା ବାଲ୍ୟ ବିବାହ ନିଷେଧ ନିୟମ, ୨୦୦୯ ଅଧୀନରେ ଅଭିଯୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ କ'ଣ ?

ନିୟମ ୭. ଦଲିଲ ପ୍ରସ୍ତୁତ - ଅଭିଯୁକ୍ତ ପକ୍ଷ ଅଦାଲତଙ୍କୁ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ କରିବା ପାଇଁ ସମସ୍ତ ଦସ୍ତାବିଜ ପ୍ରଦାନ କରିବେ ଯେଉଁଥିରେ ବିବାହରେ କୌଣସି ପକ୍ଷ ଶିଶୁ ନୁହନ୍ତି ବୋଲି ପ୍ରମାଣ କରିବେ : ଆଇନ୍‌ର ଧାରା ୨ ର ଉପଧାରା (କ)ରେ ଏହା ବାଖ୍ୟା କରାଯାଇଛି ।

ପ୍ରଶ୍ନ ୧୬.୨ ଓଡିଶା ବାଲ୍ୟ ବିବାହ ନିଷେଧ ନିୟମ ୨୦୦୯ ଅଧିନରେ ମୁଖ୍ୟ ବାଲ୍ୟ ବିବାହ ନିଷେଧ ଅଧିକାରୀ କିପରି ନିଯୁକ୍ତ ହୁଅନ୍ତି ଏବଂ ତାଙ୍କର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଏବଂ କାର୍ଯ୍ୟଗୁଡିକ କ'ଣ ? ନିୟମ ୪. ମୁଖ୍ୟ ବାଲ୍ୟ ବିବାହ ନିଷେଧ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ନିଯୁକ୍ତି, କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଏବଂ କାର୍ଯ୍ୟ -

(୧) ରାଜ୍ୟ ସରକାର, ସରକାରୀ ଗେଜେଟରେ ବିଜ୍ଞପ୍ତି ପ୍ରକାଶ କରି, ମହିଳା ଏବଂ ଶିଶୁ ବିକାଶ ବିଭାଗର ଜଣେ ବରିଷ୍ଠ ଅଧିକାରୀଙ୍କୁ ବାଲ୍ୟ ବିବାହ ନିଷେଧାଦେଶର ମୁଖ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟନିର୍ବାହୀ ଅଧିକାରୀ ଭାବେ ନିଯୁକ୍ତି ଦେବେ ।

(୨) ମୁଖ୍ୟ ବାଲ୍ୟ ବିବାହ ନିଷେଧ ଅଧିକାରୀ ବାଲ୍ୟ ବିବାହ ନିଷେଧ ଅଧିକାରୀଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟର ସମନ୍ୱୟ କରିବେ ଏବଂ ରାଜ୍ୟରେ ବାଲ୍ୟ ବିବାହ ନିଷେଧ କାର୍ଯ୍ୟର ଠିକଣା ପ୍ରଦର୍ଶନ ପାଇଁ ଦାୟୀ ରହିବେ ।

(୩) ଆଇନର କାର୍ଯ୍ୟକାରିତାର ଅଗ୍ରଗତି ତଥା ଆନୁସଙ୍ଗିକ ବିଷୟ ତଥା ବାର୍ଷିକ ପରିସଂଖ୍ୟାନ ପ୍ରସ୍ତୁତି ତଥା ଦାଖଲ ପାଇଁ ମୁଖ୍ୟ ବାଲ୍ୟ ବିବାହ ନିଷେଧ ଅଧିକାରୀ ଦାୟୀ ରହିବେ ଯାହା ରାଜ୍ୟ ସରକାର ସମୟ ସମୟରେ ଆବଶ୍ୟକ କରିପାରନ୍ତି ।

(୪) ଏହି ନିୟମର କାର୍ଯ୍ୟକାରିତା ଉପରେ ନଜର ରଖିବା ଏବଂ ତଦାରଖ କରିବାର ସାଧାରଣ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ବ୍ୟତୀତ ଏହା ମୁଖ୍ୟ ବାଲ୍ୟ ବିବାହ ନିଷେଧ ଅଧିକାରୀଙ୍କ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ହେବ

(କ) ଆଇନ୍ ଏବଂ ନିୟମାବଳୀ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବା ପାଇଁ ସମସ୍ତ ବାଲ୍ୟ ବିବାହ ନିଷେଧ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ଉପରେ ସାଧାରଣ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ, ଅଧୀକ୍ଷକ ଏବଂ ନିର୍ଦ୍ଦେଶନାମା ପ୍ରଦାନ କରିବା ।

(ଖ) ସମଗ୍ର ରାଜ୍ୟରେ ବାଲ୍ୟ ବିବାହ ନିଷେଧ ଅଧିକାରୀଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟକୁ ପର୍ଯ୍ୟାୟକ୍ରମେ ସମୀକ୍ଷା କରିବା;

(ଗ) ବାଲ୍ୟ ବିବାହ ଉପରେ ବାର୍ଷିକ ସ୍ଥିତି ରିପୋର୍ଟ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ନିକଟରେ ଦାଖଲ କରିବା;

(ଘ) ସମ୍ପ୍ରଦାୟକୁ ସଚେତନ କରିବା ସହିତ ସଚେତନତା ସୃଷ୍ଟି କରିବା ପାଇଁ ଯୋଜନା ଏବଂ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବା ଏବଂ ସଂପୃକ୍ତ ବିଭାଗର କାର୍ଯ୍ୟକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କୁ ତାଲିମ ଦେବା;

(ଙ) ରାଜ୍ୟ ସରକାର ପକ୍ଷରୁ ତାଙ୍କୁ ଦିଆଯାଇଥିବା ଅନ୍ୟାନ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟ ଏବଂ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ସମ୍ପାଦନ କରିବା;

(ଚ) ବାଲ୍ୟ ବିବାହ ରୋକିବା ଉପରେ ବାର୍ଷିକ ସମୀକ୍ଷା ଏବଂ ରଣନୀତି ସମ୍ମିଳନୀ ଡାକିବା; ଏବଂ

(ଛ) ଓଡିଆ ଏବଂ ଇଂରାଜୀରେ ଆଇନ୍ ଏବଂ ଧାରା ପ୍ରକାଶନ ଏବଂ ପ୍ରଚାର ପ୍ରସାର କରିବା

ପ୍ରଶ୍ନ. ୧୬.୩ ଓଡିଶା ବାଲ୍ୟ ବିବାହ ନିଷେଧ ନିୟମ, ୨୦୦୯ ଅଧିନରେ ନୋଡାଲ ଅଫିସର କିଏ ?

ନିୟମ ୫. ନୋଡାଲ ଅଧିକାରୀ

(୧) ଏହି ନିୟମ ଲାଗୁ କରିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଜିଲ୍ଲାପାଳ ଜିଲ୍ଲା ସ୍ତରରେ ନୋଡାଲ ଅଫିସର ହେବେ

(୨) ଜିଲ୍ଲାପାଳ ପର୍ଯ୍ୟାୟକ୍ରମେ ସମ୍ପୃକ୍ତ ଜିଲ୍ଲା ମଧ୍ୟରେ ଆଇନର କାର୍ଯ୍ୟକାରିତା ସମୀକ୍ଷା କରିବେ ଏବଂ ଆଇନର ସଠିକ ତଥା ପ୍ରଭାବଶାଳୀ କାର୍ଯ୍ୟକାରିତା ପାଇଁ ସମସ୍ତ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ପଦକ୍ଷେପ ଗ୍ରହଣ କରିବେ ।

ପ୍ରଶ୍ନ ୧୭. ବାଲ୍ୟ ବିବାହ ନିଷେଧ ଅଧିକାରୀମାନେ ଜଣେ ସରକାରୀ କର୍ମଚାରୀ କି ?

ଧାରା ୧୭. ବାଲ୍ୟ ବିବାହ ନିଷେଧ ଅଧିକାରୀମାନେ ସରକାରୀ କମର୍ଚାରୀ ହେବା ଉଚିତ୍ – ବାଲ୍ୟ ବିବାହ ନିଷେଧ ଅଧିକାରୀମାନେ ଭାରତୀୟ ଦଣ୍ଡବିଧି ସଂହିତା (୧୮୬୦ ର ୪୫) ର ଧାରା ୨୧ ର ଅର୍ଥରେ ସରକାରୀ କର୍ମଚାରୀ ଭାବରେ ବିବେଚିତ ହେବ ।

ପ୍ରଶ୍ନ. ୧୮ ବାଲ୍ୟ ବିବାହ ନିଷେଧ ଅଧିକାରୀମାନେ ଉତ୍ତମ ବିଶ୍ୱାସରେ କରାଯାଇଥିବା କାର୍ଯ୍ୟ ପାଇଁ ସୁରକ୍ଷା ନେଇପାରିବେ କି ?

ଧାରା ୧୮. ଉତ୍ତମ ବିଶ୍ୱାସରେ ନିଆଯାଇଥିବା କାର୍ଯ୍ୟର ସୁରକ୍ଷା – ଏହି ଅଧିନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ କିମ୍ବା ଅନ୍ୟକୌଣସି ନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ବା ଆଦେଶର ପାଳନ ପାଇଁ ଉତ୍ତମ ବିଶ୍ୱାସର ସହିତ କରାଯାଇଥିବା କାର୍ଯ୍ୟ ବା ଅନ୍ୟ କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ବନ୍ଧରେ କୌଣସି ମକଦ୍ଦମା ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ ବା କୌଣସି ଆଇନଗତ ପ୍ରକିୟା ବାହ୍ୟ ବିବାହ ନିଷେଦ୍ଧ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ରହିବ ନାହିଁ ।

ପ୍ରଶ୍ନ. ୧୯ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ଏହି ଆଇନ୍ ପାଇଁ ନିୟମ କରିପାରିବେ କି ?

ଧାରା ୧୯. ନିୟମ ତିଆରି କରିବାକୁ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ କ୍ଷମତା ରହିଛି ।

(୧) ରାଜ୍ୟ ସରକାର, ସରକାରୀ ଗେଜେଟରେ ବିଜ୍ଞପ୍ତି ପ୍ରକାଶ କରି, ଏହି ଆଇନର ବ୍ୟବସ୍ଥାକୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବା ପାଇଁ ନିୟମ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିପାରିବେ ।

(୨) ଏହି ଅଧିନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ପ୍ରତ୍ୟେକ ନିୟମ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହେବ, ଏହା ପ୍ରସ୍ତୁତ ହେବା ମାତ୍ରେ ରାଜ୍ୟ ବିଧାନ ସଭାରେ ଉପସ୍ଥାପିତ ହେବ ।

ପ୍ରଶ୍ନ ୨୦. ହିନ୍ଦୁ ବିବାହ ଆଇନ, ୧୯୫୫ ର ସ୍ଥିତି କ'ଣ (୧୯୫୫ ର ଆକ୍ଟ ନମ୍ବର ୨୫ ର ସଂଶୋଧନ) ?

ଧାରା ୨୦. ୧୯୫୫ ର ଆକ୍ଟ ନମ୍ବର ୨୫ ର ସଂଶୋଧନ – ହିନ୍ଦୁ ବିବାହ ଆଇନ୍, ୧୯୫୫ ରେ, ଧାରା ୧୮ରେ, ଧାରା (କ) ପାଇଁ, ନିମ୍ନଲିଖିତ ଧାରାକୁ ବଦଳାଯିବ, ଯଥା: – (କ) ଧାରା ୫ ର ଧାରା (୩) ରେ ଉଲ୍ଲେଖିତ ସର୍ତ୍ତର ଉଲ୍ଲଂଘନ ମାମଲାରେ, ଦୁଇବର୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କଠୋର କାରାଦଣ୍ଡ କିମ୍ବା ଏକ ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଜୋରିମାନା କିମ୍ବା ଉଭୟ ହୋଇପାରେ ।

ପ୍ରଶ୍ନ ୨୧. ବାଲ୍ୟ ବିବାହ ପ୍ରତିବନ୍ଧକ ଅଧିନୟିମ, ୧୯୨୯ (୧୯୨୯ ର ୧୯) ର ସ୍ଥିତି କ'ଣ ?

ଧାରା ୨୧. ରଦ୍ଦ ଏବଂ ସୁରକ୍ଷିତ

(୧) ବାଲ୍ୟ ବିବାହ ପ୍ରତିବନ୍ଧକ ଅଧିନିୟମ, ୧୯୨୯ (୧୯୨୯ ର ୧୯) ଏଠାରେ ରଦ୍ଦ ହୋଇଛି ।

(୨) ଏପରି ପ୍ରତ୍ୟାହାର ସତ୍ତ୍ୱେ, ଏହି ଆଇନ୍ ଆରମ୍ଭ ହେବା ସମୟରେ ଉକ୍ତ ଅଧିନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ସମସ୍ତ ମାମଲା ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ପ୍ରକ୍ରିୟା ବିଚାରାଧୀନ କିମ୍ବା ଜାରି ରଖାଯିବ, ଯେପରିକି ଏହି ଅଧିନିୟମ ପାସ ହୋଇନାହିଁ ।

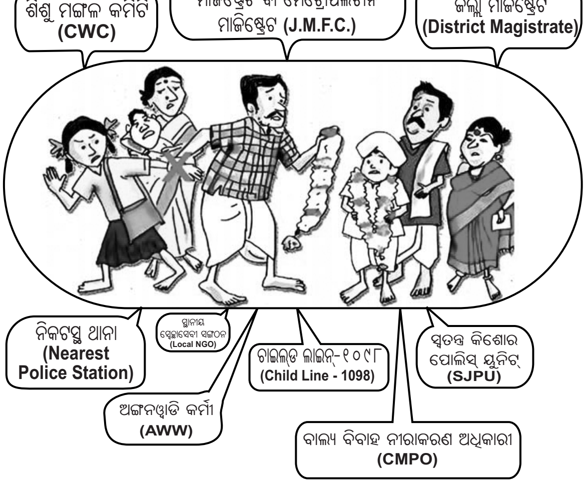

ଫର୍ମ ଗୁଡିକର ତାଲିକା

ଓଡିଶା ବାଲ୍ୟ ବିବାହ ନିଷେଧ ଆଇନ୍, ୨୦୦୯

ଫର୍ମ ୧

ନିୟମ ୩ (୨) (ଖ) ଦେଖନ୍ତୁ

ତ୍ରିମାସିକ ଫେରସ୍ତ ଏବଂ ପରିସଂଖ୍ୟାନ ମୁଖ୍ୟ ବାଲ୍ୟ ବିବାହ ନିଷେଧ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ନିକଟକୁ ତ୍ରୈମାସିକ ଆରମ୍ଭ ପାଇଁ ....
.... ରୁ ....

ଜିଲ୍ଲାର ନାମ ....

ବାଲ୍ୟ ବିବାହ ନିଷେଧ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ନାମ ଏବଂ ଠିକଣା (ଫୋନ୍ ନମ୍ବର ସହିତ):

୧. ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଥିବା ଅଭିଯୋଗର ମୋଟ ସଂଖ୍ୟା:

୨. କରାଯାଇଥିବା ତଦନ୍ତର ମୋଟ ସଂଖ୍ୟା:

୩. କୋର୍ଟରେ ଦାଖଲ ହୋଇଥିବା ରିର୍ପୋଟଗୁଡ଼ିକର ମୋଟ ସଂଖ୍ୟା:

୪. ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଥିବା ନିଷେଧ ଆଦେଶର ସମୁଦାୟ ନମ୍ବର:

୫. ପକ୍ଷଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କରାଯାଇଥିବା ଉଲ୍ଲଂଘନର ମୋଟ ସଂଖ୍ୟା:

୬. ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ପାଇଁ ଜାରି କରାଯାଇଥିବା ର୍ନିଦ୍ଦେଶଗୁଡ଼ିକର ମୋଟ ସଂଖ୍ୟା:

୭. ଦିଆଯାଇଥିବା ଦଣ୍ଡାଦେଶର ମୋଟ ସଂଖ୍ୟା:

୮. ସଫଳତାର ସହିତ ପ୍ରତିରୋଧ କରାଯାଇଥିବା ବାଲ୍ୟ ବିବାହର ମୋଟ ସଂଖ୍ୟା :

୯. ଧାରା ୪ ଅନୁଯାୟୀ କରାଯାଇଥିବା ଆବାସିକ ଆଦେଶର ମୋଟ ସଂଖ୍ୟା:

୧୦. ସଚେତନତା କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମର ମୋଟ ସଂଖ୍ୟା:

୧୧. କରାଯାଇଥିବା ସହାୟତା ସମୀକ୍ଷା ବୈଠକର ମୋଟ ସଂଖ୍ୟା:

୧୨. ଅନ୍ୟ କୌଣସି ସୂଚନା:

ବାଲ୍ୟ ବିବାହ ନିଷେଧ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ଦସ୍ତଖତ

(ସିଲ୍) **(ତାରିଖ ସହିତ)**

ଫର୍ମ ୨

ନିୟମ ୬ (୨) ଦେଖନ୍ତୁ

ବାଲ୍ୟ ବିବାହ ସୂଚନା ରିପୋର୍ଟ

୧. ଅଭିଯୋଗକାରୀଙ୍କ ନାମ ଏବଂ ଠିକଣା (ଫୋନ୍ ନମ୍ବର ସହିତ):

୨. ନାମ ଏବଂ ଠିକଣା:

(୧) ଅଭିଯୁକ୍ତ (ଫୋନ୍ ନମ୍ବର ସହିତ)

(୨)

୩. ରିପୋର୍ଟର ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟତା –

(କ) ବୟସ ଏବଂ ଜନ୍ମ ତାରିଖ:

(ଖ) ଠିକଣା:

(ଗ) ବର୍ତ୍ତମାନର ବାସସ୍ଥାନ:

(ଘ) ବୃତ୍ତି:

(ଙ) ଶିକ୍ଷା:

(ଚ) ପିତାମାତାଙ୍କ ନାମ ଏବଂ ଠିକଣା:

(ଛ) ନିଯୁକ୍ତିଦାତାର ନାମ ଏବଂ ଠିକଣା, ଯଦି ଥାଏ:

(ଜ) ଅନ୍ୟ କୌଣସି ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ସୂଚନା:

୪. ବାଲ୍ୟ ବିବାହର ପରିସ୍ଥିତି ଉପରେ ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ସାରାଂଶ:

୫. ଅନ୍ୟ କୌଣସି ସୂଚନା:

ବାଲ୍ୟ ବିବାହ ନିଷେଧ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ଦସ୍ତଖତ

(ସିଲ୍) **(ତାରିଖ ସହିତ)**

ଫର୍ମ ୩

ନିୟମ ୬ (୫) ଦେଖନ୍ତୁ

ବାଲ୍ୟ ବିବାହ ନିଷେଧ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ରିପୋର୍ଟ

ପ୍ରଥମ ସୂଚନାର ସାରାଂଶ

ରିଲିଫ୍ ଆବଶ୍ୟକ

୧. ଆଇନର ଧାରା ୩ ଅନୁଯାୟୀ:

୨. ଆଇନର ଧାରା ୪ ଅନୁଯାୟୀ:

୩. ଆଇନର ଧାରା ୫ ଅନୁଯାୟୀ:

୪. ଆଇନର ଧାରା ୧୩ ଅନୁଯାୟୀ:

ବାଲ୍ୟ ବିବାହ ନିଷେଧ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ଦସ୍ତଖତ

(ସିଲ୍)

(ତାରିଖ ସହିତ)

ଦିଆଯାଇଥିବା ବିବରଣୀର ତାଲିକା:

୧. ଯଦି ବୟସ ପ୍ରମାଣପତ୍ର ଥାଏ :

୨. ଯଦି ଅଭିଯୋଗର ନକଲ ଅଛି:

୩. ....

ଆବଶ୍ୟକ ହେଲେ ଅଲଗା ଫର୍ଦ୍ଦ ଯୋଡନ୍ତୁ

LIST OF FORMS UNDER

THE ORISSA PROHIBITION OF CHILD MARRIAGE RULES, 2009

FORM I

[See Rule 3 (2) (b)]

QUARTERLY RETURN AND STATISTICS
TO THE CHIEF CHILD MARRIAGE PROHIBITION OFFICER

For the Quarter starting

from..to..

Name of District...

Name and address of the Child Marriage Prohibition Officer (with Phone No.) :

1. Total No. of complaints received :
2. Total No. of enquiry conducted :
3. Total No. of reports submitted to Courts :
4. Total No. of Injuction order received :
5. Total No. of violations made by parties :
6. Total No. of maintenance orders issued :
7. Total No. of punishment orders made :
8. Total No. of child marriage successfully prevented :
9. Total No. of residence orders made under Section 4 :
10. Total No. of awareness programmes conducted :
11. Total No. of review meetings of assistance conducted :
12. Any other information :

Signature of the Child Marriage Prohibition Officer

(Seal) **(with date)**

FORM II

[See Rule 6 (2)]

CHILD MARRIAGE INFORMATION REPORT

1. Name and address of the Complainant (with Phone No.) :
2. Name and address of the :
   (1) accused (with phone No.)
   (2)
3. Particulars of the report—
   (a) Age and date of birth :
   (b) Address :
   (c) Present residence :
   (d) Occupation :
   (e) Education :
   (f) Name and address of parents :
   (g) Name and address of employer, if any :
   (h) Any other relevant information :
4. Short Summary on the circumstances of the Child Marriage :
5. Any other information :

Signature of the Child Marriage Prohibition Officer
(with date)

(Seal)

FORM III

[See Rule 6 (5)]

REPORT OF CHILD MARRIAGE PROHIBITION OFFICER

Summary of First Information

Relief required*

1. Under Section 3 of the Act :
2. Under Section 4 of the Act :
3. Under Section 5 of the Act :
4. Under Section 13 of the Act :

Signature of the Child Marriage Prohibition Officer
(with date)

(Seal)

List of enclosures :
1. Age certificate if any :
2. Copy of complaint if any :
3. ....

* [Add separate sheet if required]

PECUC

Published by :

People's Cultural Centre (PECUC)

ପିପୁଲସ୍ କଲଚରାଲ ସେଣ୍ଟର(ପିକକ୍)

Pokhariput, Bhubaneswar - 751 020, Odisha

Copy Right : People’s Cultural Centre (PECUC)

www.pecuc.org